

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.) zwanej dalej ustawą, dla rezerwatu przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ten ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, regionalny dyrektor ochrony środowiska; plan może zostać zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody (art. 19 ust. 6 ustawy). Tryb dokonywania zmian w planie ochrony określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) - zwane dalej rozporządzeniem.

Sporządzający projekt planu, zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i o cenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu.

Nadto zasady udziału niektórych grup społecznych w tworzeniu planu normuje ww. rozporządzenie. Zgodnie z § 3 rozporządzenia informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu sporządzający projekt planu ogłasza w prasie lokalnej, umieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie sporządzającego projekt planu i na jego stronie internetowej oraz przesyła do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego, jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa, podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji morskiej oraz organizacji pozarządowych zainteresowanych ochroną przyrody, których obszary działania obejmują obszar objęty projektem planu. Ponadto sporządzający projekt planu zapewnia zainteresowanym osobom i podmiotom możliwość zapoznawania się z wynikami prac na potrzeby sporządzenia projektu planu i z projektem planu oraz możliwość zgłaszania do nich wniosków i uwag, a informację o sposobie zapewnienia tej możliwości oraz o sposobie, w jaki nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag, sporządzający projekt planu zamieszcza w informacji, o której mowa w § 3 rozporządzenia (§ 6 rozporządzenia).

Przepisy powyższe mają zastosowanie przy opracowaniu zmiany planu ochrony, na co wskazuje brzmienie § 19 pkt 2 rozporządzenia oraz art. 19 ust.3 ustawy.

Projekt zmiany planu ochrony może zostać zamieszczony w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i o cenach oddziaływania na środowisko).

Projekt niniejszego aktu prawnego wymaga zaopiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin (art. 19 ust. 2 ustawy) i regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy): wymaga także uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190)).

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody Góra Świętej Anny, zwany dalej planem ochrony, ustanowiono na mocy zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 9 maja 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Góra Świętej Anny” (Dz. Urz. Woj. Op. poz. 1071) – zwane dalej zarządzeniem. Zwrócono w nim uwagę na zagrożenie dla unikalnych w skali kraju walorów geologicznych rezerwatu na skutek wzmożonej antropopresji. Zagrożenie to ma charakter zewnętrzny i polega na niekontrolowanej penetracji terenu rezerwatu; ma to bezpośredni związek z lokalizacją obiektu chronionego w miejscowości Góra Św. Anny, która pełni w regionie rolę centrum turystyczno-pielgrzymkowego. Biorąc powyższe pod uwagę, zaplanowano wykonanie dokumentacji projektowej obejmującej przebieg ścieżki dydaktycznej wraz z niezbędną infrastrukturą edukacyjno-turystyczną oraz uwzględniającej cele ochrony rezerwatu. Dokumentacja taka została wykonana na zlecenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu, a na jej podstawie, po uzyskaniu wszelkich wymaganych przepisami prawa zezwoleń – infrastruktura ta została wybudowana i oddana do użytku. Prace budowlane zakończono w 2020 r. Dodatkowo w 2022 r.,

w oparciu o decyzję derogacyjną Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, wzdłuż ścieżki dydaktycznej na działce ewidencyjnej nr 201/1 obręb Góra Św. Anny, gm. Leśnica posadowiono barierkę zabezpieczającą przed niekontrolowanym schodzeniem z ww. ścieżki w głąb rezerwatu.

Wobec powyższego za zasadne uznano wprowadzenie zmian w obowiązującym planie ochrony i określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju i zakresu tych działań, adekwatnych do obecnej sytuacji, tj. wykreślenie z załącznika nr 2 zmienianego zarządzenia zapisu o treści: „zaprojektowanie przebiegu ścieżki dydaktycznej wraz z niezbędną infrastrukturą edukacyjno-turystyczną” i wskazanie nowego działania, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszego aktu, tj. określającego sposób jej utrzymania, konserwacji i naprawy.

Ponadto wykreślono dotychczasowy zapis w zakresie zwalczania roślin z rodzaju rdestowiec *Reynoutria sp.*

Z racji nasilonej presji człowieka dostrzeżonym zagrożeniem potencjalnym jest możliwość przenikania na teren rezerwatu inwazyjnych gatunków obcych. Zwłaszcza występujący na sąsiedniej działce rdestowiec *Reynoutria sp.* (w chwili obecnej na niewielkiej powierzchni), z racji wytwarzania rozbudowanego systemu korzeniowego, powodować może degradację walorów geologicznych. Dlatego też, w planie ochrony zaplanowano systematyczną obserwację terenu rezerwatu pod kątem przenikania gatunków inwazyjnych. Obowiązek wykonywania działań ochronnych związanych ze zwalczaniem tych roślin wynika z przepisów odrębnych, np. ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1589, z późn. zm.) stąd określanie ich w planie ochrony byłoby zbędnym powtórzeniem regulacji ustawowych. W ramach planu ochrony, tj. aktu niższego rzędu nie można tworzyć regulacji, które są powtórzeniem przepisów ustawowych, a także regulacji, które będą je modyfikowały. Regulacje planu ochrony nie powinny również skutkować wątpliwościami adresatów norm, co do podstawy oraz zakresu ich praw i obowiązków. Z uwagi na powyższe, jeśli działanie ochronne i obowiązek jego wykonania wynikają z przepisów ustawy, to działanie takie nie powinno być uwzględniane w planie ochrony.

Dodatkowo, wobec braku podstaw prawnych do regulowania kwestii określonych w § 10 zmienianego zarządzenia, za zasadne uznano jego uchylenie (wykreślenie). Elementy planu ochrony określa art. 20 ust. 3 ustawy. Wskazanie podmiotu, któremu powierza się wykonanie zarządzenia nie jest jednym z nich.

Wprowadzone zmiany wynikają z potrzeb ochrony przyrody, tj. zapewnienia ochrony unikalnych w skali kraju walorów geologicznych rezerwatu przyrody „Góra Świętej Anny”.

Zapewniając możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, mając na uwadze § 3 rozporządzenia, w procesie przygotowania niniejszego zarządzenia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu poinformował o przystąpieniu do sporządzenia (opracowania) projektu zmiany planu ochrony i o jej przedmiocie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy (tj. z projektem niniejszego zarządzenia) oraz o miejscu i terminie, w którym jest ona wyłożona do wglądu, a także o miejscu, sposobie i terminie wnoszenia uwag i wniosków do powyższego projektu, o organie właściwym do ich rozpatrzenia, a także o sposobie, w jakim nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag.

Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie (wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu (w dniach 7.12.2023 – 3.01.2024 r.), umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu (w dniu 7.12.2023 r.), opublikowano w formie obwieszczenia w prasie o zasięgu regionalnym tj. w dzienniku Gazeta Wyborcza (w dniu 7.12.2023 r.) oraz przesłano do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego (Burmistrz Leśnicy, Przewodniczący Rady Miejskiej w Leśnicy, Starosta Strzelecki, Marszałek Województwa Opolskiego) i jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa (Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Strzelce Opolskie i Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach). Ze względu na położenie rezerwatu oraz brak w jego granicach cieków wodnych, zawiadomienia nie wystosowano do podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji

morskiej. Nie poinformowano również, odrębnym pismem, organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną przyrody, gdyż teren rezerwatu nigdy nie pozostawał w kręgu zainteresowań żadnej z nich. Nie wyklucza to jednak możliwości wnoszenia przez te organizacje uwag i wniosków do powyższego projektu w ramach postępowania prowadzonego w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Projekt ujęto w publicznie dostępnym wykazie danych prowadzonych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu (ekoportal).

W trakcie konsultacji społecznych nie wpłynęły wnioski i uwagi.

Projekt niniejszego zarządzenia został skierowany do Rady Miejskiej w Leśnicy oraz Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu i uzgodniony podczas obrad Rady Miejskiej w dniu 27.12.2023 r. (nr uchwały LX/397/23 Rady Miejskiej w Leśnicy z dnia 27 grudnia 2023 r.) oraz obrad Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w dniu 12.12.2023 r.

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190), projekt niniejszego aktu prawnego został przesłany do uzgodnienia Wojewodzie Opolskiemu (pismo nr IN.III.710.1.2024.GT z 9.02.2024 r.).

Realizacja zapisów niniejszego zarządzenia pociąga za sobą skutki finansowe z budżetu państwa w części, w której dysponentem jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu. Koszty związane z konserwacją/utrzymaniem infrastruktury oszacowano na kwotę ok. 30 000 zł rocznie. Zakres ewentualnych napraw nie jest możliwy do określenia. W związku z powyższym do szacunku przyjęto najwyższą kwotę wydatku poniesionego do dnia sporządzenia niniejszego projektu, tj. 100 000 zł/rok (naprawa szklanych elementów na platformie widokowej, zniszczonej przez wandalów w 2022 r.).